

VRIJDAG

1

JANUARI

Nieuwjaar

Ik wens U een jaar
Als een alfabet
Met alle letters van A tot Z
Van arbeid, blijheid en
creativiteit
Tot zegen, zon en zaligheid.

GUIDO GEZELLE (1830-1899), VLAAMS DICHTER

Zon: op 8.48 uur

onder 16.38 uur

Maan: op 2.42 uur

onder 12.14 uur

DE TUIN OP TAFEL

Pastinaak-perenpuree

800 g pastinaak, geschrapt en in stukken	4 takjes verse tijm
	20 g boter
1 kruimige aardappel, geschild en in stukken	50 ml slagroom
2 handperen geschild, uitgeboord en in stukken	citroensap

Kook de pastinaak, de aardappel en de peer met de tijm in water met zout in een pan in ca. 20 minuten gaar. Giet af, laat goed uitlekken en verwijder de tijm.

Doe het pastinaakmengsel in de keukenmachine, voeg de boter toe en pureer alles glad. Voeg geleidelijk zoveel room toe dat je een gladde puree krijgt. Schep de puree terug in de pan en verwarm op laag vuur. Warm al roerend 2 minuten door. Breng op smaak met peper, zout en citroensap.

Lekker met troostrijk en vetrijk varkensvlees zoals ribkarbonade of geroosterd buikspek. Een trappist erbij om de kater van oud en nieuw weg te spoelen.

ZATERDAG

2

JANUARI

De meeste weerspreuken zijn er niet voor niets, beweert de Vlaamse weerman Geert Naessens. Hij is de schrijver van het boek *Weerzeggerij*. In dit boek verklaart hij zo'n 600 bekende gezegden over het weer wetenschappelijk. Veel van deze weerwijsheden zijn stokoud. 'Van meteorologie wist men nauwelijks iets, maar boeren konden prima zien op hun land wat er in de atmosfeer gebeurde en legden vervolgens verbanden.' Deze kennis werd in de vorm van rijmpjes doorgegeven, en is zo uiteindelijk bij ons terechtgekomen.

GEERT NAESSENS, *WEERZEGGERIJ*, 2020

Zon: op 8.48 uur

onder 16.39 uur

Maan: op 3.58 uur

onder 12.31 uur

TUINWERK

Vaste planten zaaien I

Zaad van vaste planten moet vaak in de herfst of in de winter worden gezaaid en niet binnen op de vensterbank, maar buiten in weer en wind. Vaste planten komen meestal uit gebieden waar het 's winters vriest – vandaar dat ze na de eerste nachtvorst afsterven en ondergronds gaan.

Het zaad van die planten is in de nazomer of in de herfst rijp maar als het dan meteen ontkiemde, zouden de tere kiemplantjes in de winter onmiddellijk bevroren. Ontkiemen in het voorjaar biedt veel meer kans op overleving. Daarom is er in het zaad van veel vaste planten een vertragsmechanisme ingebouwd dat ervoor zorgt dat het zaad pas in de lente, onder een gunstig gesternte, ontkiemt. Dergelijke planten worden koudekiemers, of vorstkiemers, genoemd. Hun zaden bevatten een enzym dat kieming verhindert, en pas in de loop van de winter wordt dat enzym door de wisselende inwerking van vorst en dooi afgebroken.

Tot die vorstkiemers behoren bijna alle planten die afkomstig zijn uit streken waar het 's winters vriest: clematis, flox, aster, margriet, hemelsleutel, toverhazelaar, meidoorn, peperboompje, kerstroos – de lijst is eindeloos.

ZONDAG

3

JANUARI

Einde kerstvakantie NL & B

Weerspreuk

Wie op Sinte Genoveva snoeit,
Zijn boomgaard overmatig bloeit.

Zon: op 8.48 uur

onder 16.40 uur

Maan: op 5.14 uur

onder 12.54 uur

TUINGEDICHT

Dit doet de wind

ze trekt over de heide
met haar poederdoos
en dwars door het bos
onder de omgevallen boom

trilt de nieuwe aanplant
het overwoekerd hazenpad

de spindraad die je iris raakt

legt een wal op het land.

ERIK LINDNER, DEEL 4 VAN HET
GEDICHT 'EEN RAAM IN HET BOS' UIT
HOUT, VAN OORSCHOT 2024

MAANDAG

4

JANUARI

Moerascipressen vallen nu goed op met hun fel oranjebruine naalden.

Maar let ook eens op de mooie tekening op de kegeltjes. Deze zijn eerst groen en worden daarna bruin. Vaak zijn het echte kunstwerkjes waarop beide kleuren te zien zijn, met daarnaast hars in de vorm van kleine rode druppeltjes.

Zon: op 8.47 uur

onder 16.41 uur

Maan: op 6.26 uur

onder 13.24 uur

TUINWERK

Vaste planten zaaien II

Zaai het zaad in potten, en gebruik goede tuinaarde die je eerst hebt gesteriliseerd door er kokend water over te gieten; dit ter voorkoming van mos en ongewenste onkruiden. Wacht wel met zaaien tot de aarde is afgekoeld. Bedek het zaad met een dun laagje grond; als vuistregel geldt dat dit laagje even dik is als het gezaaide zaad. Meestal zal dat niet meer zijn dan 1 of 2 millimeter, tenzij je hazelnoten of kastanjes zaait.

Zet de potten met zaad buiten en wacht af. In het voorjaar zullen de kiemplantjes verschijnen. Als die groot genoeg zijn – meestal als ze vier blaadjes hebben – kun je ze apart oppotten om ze verder op te kweken. Na een paar maanden kunnen de jonge planten de volle grond in. Sommige vaste planten doen er wel een jaar of vijf over voordat ze gaan bloeien, maar er zijn verrassend veel planten die nog in het seizoen waarin ze zijn gezaaid tot bloei komen.

Zo'n snelle jongen is bijvoorbeeld de rode zonnehoed, *Echinacea purpurea*. Als je deze plant uit zaad opkweekt, sla je twee vliegen in één klap: je bezuinigt op planten maar ook op geneesmiddelen, want de echinacea is het paradepaardje van de alternatieve-geneesmiddelenindustrie.

D I N S D A G

5

J A N U A R I

Behalve de bekende vogel bestaat er nog een dier dat de naam 'velduil' draagt. De gewone velduil is een nachtvlinder. Er bestaat een grote nachtvlinderfamilie die de naam 'uilen' draagt. In Nederland zijn er ruim 350 nachtvlindersoorten die bij deze familie horen. Waar de naam 'uilen' vandaan komt, is onduidelijk. Eén theorie is dat als je de vlinders uit deze familie recht van voren aankijkt, ze wel wat lijken op uilen. Probeer het eens.

WWW.NATURETODAY.COM

Zon: op 8.47 uur

onder 16.43 uur

Maan: op 7.29 uur

onder 14.06 uur

TUINBOEKEN

De idylle verstoord

Wie een tuinboek leest, wordt meegevoerd naar een land van rozengeur en maneschijn. Je zou haast denken dat een tuinier de gelukkigste mens op aarde was. Bloemen geuren, planten groeien in perfecte harmonie, vogels kwinkeleren en vlinders fladderen. De tuin is een idylle. Tuinboeken hebben dan ook titels als *Droomtuinen* of *Het kleine paradijs*.

De werkelijkheid is natuurlijk anders. Niet dat tuinieren een straf is – verre van dat – maar net als u en ik hebben planten goede en minder goede kanten. Planten die er op een plaatje in een boek of tijdschrift zo prachtig uitzien, doen in de tuin een greep naar de macht en dreigen in een paar jaar tijd de hele border over te nemen; sommige rozen bloeien net zo mooi als op het plaatje in de catalogus maar blijken helemaal niet te geuren; vogels pikken de pas gezaaide erwten uit de groentetuin en de rupsen van die vrolijk fladderende vlinders vreten het blad van de fuchsia tot aan de nerf toe op.